

K+F TANÁCSADÓ

GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK
SZÁMÁRA

alapfogalmak, lehetőségek,
elszámolások, adókedvezmények

Észak-Magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség

Együtt az innovációért, a régióért

K+F TANÁCSADÓ

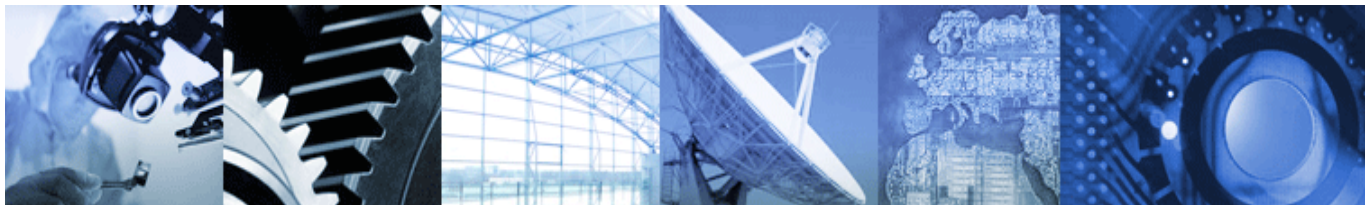
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK SZÁMÁRA

alapfogalmak, lehetőségek, elszámolások, adókedvezmények

Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal

A projekt a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával valósult meg.

A tájékoztatót kiadja:

NORRIA Észak –magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Közhasznú Kft.

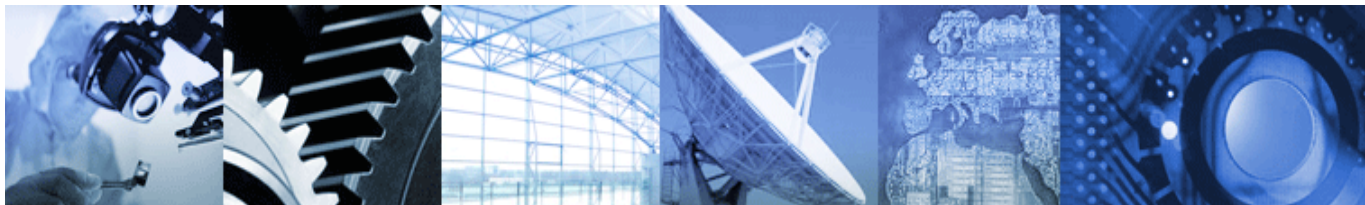
Közreműködők:

- dr. Nyíry Attila ügyvezető igazgató, NORRIA Észak-Magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Közhasznú Kft. (Bevezetés, 1.1. és 1.2. fejezet)
- Kántor Béla egyetemi adjunktus, Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Üzleti Információgazdálkodási és Módszertani Intézet (2. és 3. fejezet)
- Szilágyi Roland egyetemi tanársegéd, Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Üzleti Információgazdálkodási és Módszertani Intézet (1.3. és 4. fejezet)
- dr. Nagy László igazgató, APEH Észak-magyarországi Regionális Igazgatósága (5. fejezet)

A kiadvány lezárásának dátuma:

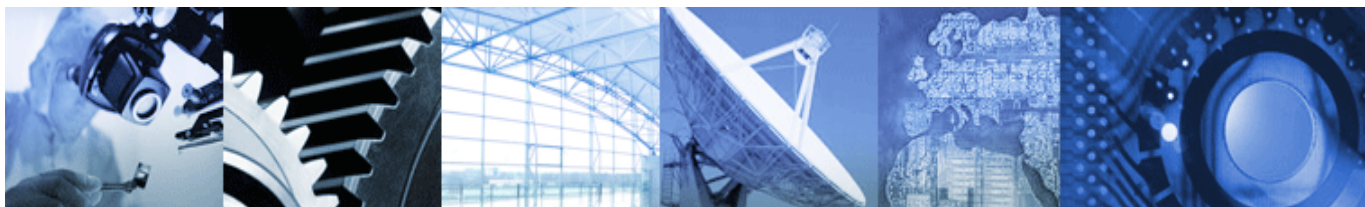
2009. február 20.

ISBN 978-963-06-6833-0

TARTALOMJEGYZÉK

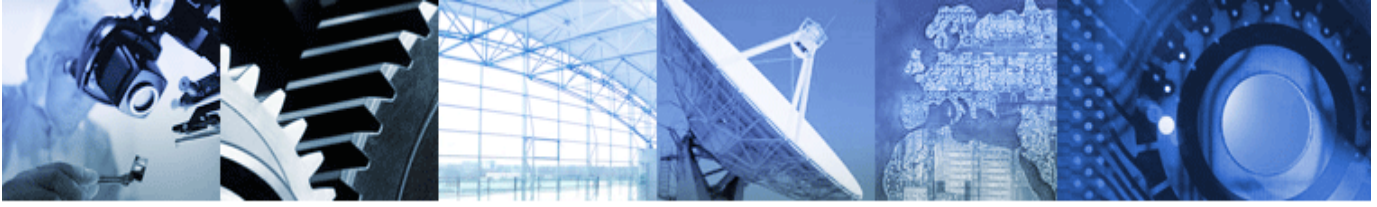
TARTALOMJEGYZÉK	4
BEVEZETÉS	5
1. A K+F TEVÉKENYSÉGEKKEL KAPCSOLATOS ALAPFOGALMAK TISZTÁZÁSA	7
1.1. Alapfogalmak definiálása	7
1.2. A K+F és az innováció	8
1.3. Mi tartozik bele a K+F tevékenységbe és mi az, ami nem?	12
1.3.1. A prototípus.....	12
1.3.2. A kísérleti üzemek	13
1.3.3. A próbagyártás és a gyártásindítás.....	13
1.3.4. Az ipari tervezés	14
1.3.5. A felszerszámozási és üzemeltetési szakasz.....	14
2. A K+F TEVÉKENYSÉGEK SZÁMVITELI ELSZÁMOLÁSA, NYILVÁNTARTÁSA.....	15
2.1. Saját kivitelezésű K+F számviteli elszámolása	16
2.2. Megrendelt K+F számviteli elszámolása.....	17
3. A KUTATÁSI-FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGEKKEL KAPCSOLATOS ADÓZÁSI KEDVEZMÉNYEK	18
3.1. A különadó alapjának csökkentése K+F tevékenység elszámolásával	18
3.1.1. Példa a K+F tevékenységekhez kapcsolódó különadó alapjának csökkentésére	19
3.2. Az innovációs járulék felhasználása K+F tevékenységek kivitelezésére.....	20
3.2.1. Az innovációs járulék számításának alapja, mértéke	20
3.2.2. Példa a K+F tevékenységekhez kapcsolódó innovációs adó csökkentésére	21
3.3. A társasági adó és a K+F tevékenységek kapcsolata	21
4. KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK A K+F TEVÉKENYSÉGEKKEL KAPCSOLATOSAN	24
5. A K+F TANÁCSADÓ HASZNOSÍTÁSÁHOZ	29
FELHASZNÁLT IRODALOM	31

BEVEZETÉS

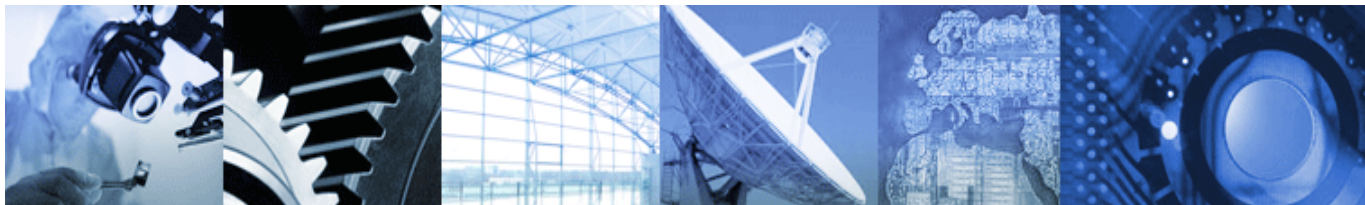
Napjainkban az innováció és a kutatás-fejlesztés fogalma összekapcsolódik a gazdaságfejlesztéssel, illetve a recesszióban lévő gazdaság lehetséges kitörési pontjaival. Nem véletlenül. A kutatás-fejlesztési és innovációs folyamatoknak meghatározó szerepük van egy régió, vagy egy vállalat versenyképességének javításában. Ezt felismerve az Európai Unió már 2000-től (Lisszaboni program (EC 2000)) mind a gazdaságfejlesztési-, mind a regionális fejlesztési politikájának középpontjába ezen folyamatok támogatását, és hatékonyságának javítását állította. A különböző szintű politikákban való megjelenés mellett komoly anyagi erőforrásokat is rendelt a megvalósításhoz, ami a 2007-13-as tervezési időszakban az FP6, FP7, CIP és egyéb programok pénzügyi keretösszegeinek meghatározásában is érezhető változást jelentett, illetve a kifejezetten kutatás-fejlesztési programok mellett az innovációs folyamatok fejlesztése támogatandó célként jelent meg a kohéziós- és strukturális alapok felhasználásának esetében is.

A fenti folyamatokkal összhangban Magyarországon is megtörténtek azok a jogszabályi és szervezeti változtatások, amelyek az innovációs és kutatás-fejlesztési folyamatok támogatásához kormányzati szinten nélkülözhetetlenek. A 2003. évi XC. törvény létrehozta a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot, melynek rendeltetése a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzése a hazai és a külföldi kutatási eredmények gazdasági hasznosításának előmozdítása, az innováció infrastruktúrájának és szolgáltató tevékenységének fejlesztése. Az Alap kezelését és felhasználását a 133/2004 (IV.29.) Korm. rendelet szabályozza. Érvénybe lépett a 2004. évi CXXXIV. törvény a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról. A törvény célja, hogy a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció révén segítse a magyar gazdaság fenntartható fejlődését, a vállalkozások versenyképességének növekedését és a régiókban folyó kutatás-fejlesztés és innováció fejlődését. A törvény rögzíti, hogy a magyar kormány középtávú tudomány-, technológia-, és innovációs stratégiájának megvalósítását a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) koordinálja. Az Európai Unió közösségi keretrendszerekkel összhangban jelent meg a 146/2007 (VI.26.) Korm. rendelet, amely „a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból nyújtott állami támogatások szabályairól” rendelkezik. A Kormány 2007. áprilisában elfogadta, és az 1023/2007 (IV.5.) Korm. határozatban rögzítette a „Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innováció-politikai stratégiáját” (TTI stratégia), amely az

Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK), a Nemzeti Akcióprogram (NAP), valamint az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) célkitűzéseivel összhangban rögzíti országos szinten a stratégiai feladatokat. A Kormány annak érdekében, hogy elősegítse a stratégia megvalósulását, ezzel erősítse Magyarország tudáson és a tudás hasznosításán alapuló versenyképességét az 1066/2007 (VIII.29.) Korm. határozattal elfogadta a TTI stratégia végrehajtására szolgáló, a 2007-2010 időszakra vonatkozó intézkedési tervet.

A fenti jogszabályi környezet mellett a közvetlen vállalati kutatás-fejlesztési folyamatok elősegítése érdekében a számviteli és az adójogszabályok is sajátos elemeket tartalmaznak a K+F tevékenység elszámolása, az innovációs járulék, valamint a K+F tevékenység után igénybe vehető adókedvezmények vonatkozásában. Jelen összeállításunkkal, mely a vonatkozó számviteli és adójogszabályok hatályos állapota szerint került összeállításra, segítséget szeretnénk nyújtani a vállalatvezetők, gazdasági szakemberek számára a vállalati K+F tevékenység optimális szervezéséhez és elszámolási rendszerének kialakításához.

1. A K+F TEVÉKENYSÉGEKKEL KAPCSOLATOS ALAPFOGALMAK TISZTÁZÁSA

A kutatással és fejlesztéssel kapcsolatosan legelőször azt célszerű tisztázni, hogy milyen célok vezérik ezen tevékenységeket. Ennek megválaszolására az OECD ajánlás is ad egy támpontot, amikor megállapítja, hogy

A **K+F** „az a rendszeresen végzett munka, amelynek célja az ismeretanyag bővítése, beleértve az emberről, a kultúráról és a társadalomról alkotott ismeretek gyarapítását is, valamint ennek az egész ismeretanyagnak a felhasználását új alkalmazások kidolgozására. Az így értelmezett K+F háromféle tevékenységet ölel fel: az alapkutatást, az alkalmazott kutatást és a kísérleti fejlesztést.”¹

Az Oslo kézikönyv² harmadik kiadása a K+F tevékenységen belül definiálja az un. **intramural (saját cégen belüli)**, valamint az **extramural (külső, vásárolt) K+F tevékenységet** is.

Intramural (saját cégen belüli) K+F: Kreatív munka, amit azért végeznek rendszeresen a vállalkozásnál, hogy a tudásállományt új alkalmazásokra használják. Ez felölel minden K+F tevékenységet, amelyet a cég szervez, beleértve az alapkutatást is.

Extramural (külső, vásárolt) K+F: Ugyanaz a tevékenység, mint az intramural K+F esetében, de állami vagy magán kutatóintézetek, illetve más vállalkozások – beleértve a csoporton belüli más vállalkozásokat – eredményeinek átvételét jelenti.

1.1. Alapfogalmak definiálása

A kutatási és fejlesztési tevékenységek körébe soroljuk tehát

- az alapkutatást,

¹ OECD 1993-1996:29

² A kezdeti felméréseket, a fogalmi készletet és eszköztárat első ízben az Oslo kézikönyv 1992-es első kiadása tartalmazza. Az időközben jelentkező fogalmi pontosítási igények, valamint az innováció politika változó szükségletei eredményeként került a második (1997.) illetve a lényegesen átdolgozott harmadik kiadás megjelentetésre 2005.-ben.

- az alkalmazott kutatást és
- a kísérleti fejlesztést.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény pontosan definiálja ezen fogalmakat, amely szerint

Alapkutatás: olyan kísérleti és elméleti munka, amelynek elsődleges célja új ismeretek szerzése a jelenségek alapvető lényegéről és a megfigyelhető tényekről, bármiféle konkrét alkalmazási és felhasználási célkitűzés nélkül.

Alkalmazott kutatás: új ismeretek megszerzésére irányuló eredeti vizsgálat, amelyet elsődlegesen valamely konkrét gyakorlati cél érdekében végeznek.

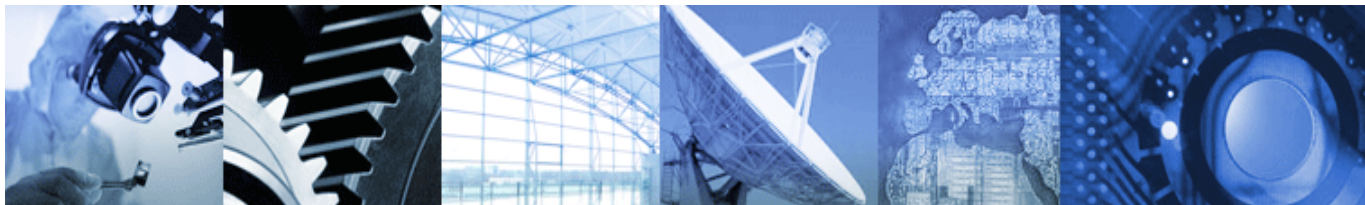
Kísérleti fejlesztés olyan, a kutatásból és a gyakorlati tapasztalatokból nyert, már létező tudásra támaszkodó, rendszeres munka, amelynek célja új anyagok, termékek és szerkezetek létrehozása, új eljárások, rendszerek és szolgáltatások bevezetése vagy a már létrehozottak vagy bevezetettek lényeges javítása.

Az alapkutatás összefüggések, tulajdonságok elemzését jelenti, amelyek alapján elméleteket, feltevéseket, esetlegesen törvényszerűségeket dolgoz ki, majd ellenőriz, bizonyít. Ezekre az eredményekre épít az alkalmazott kutatás, amely az alkalmazási lehetőségeket, módszereket hivatott kialakítani egy előre meghatározott cél érdekében. A kísérleti fejlesztés új termékek, prototípusok, valamint a megalkotott eljárások bevezetését foglalja magába.

A modern kor követelményének megfelelően manapság a K+F+I kifejezés a használatos, amely az innováció beintegrálásával hangsúlyozza a kutatás egyre növekvő fontosságát elsősorban az Európai Unió által meghirdetett pályázatokban.

1.2. A K+F és az innováció

A tudás létrehozása, hasznosítása és diffúziója a gazdasági növekedés, a fejlesztés valamint a versenyképesség alapeleme. Ezeket a folyamatokat az innováció fűzi egybe, amelynek mérése, indikátorokkal történő alátámasztása a stratégia alkotás lényeges eleme. Az innovációt és a kutatás-fejlesztést sokszor hasonló környezetben, egymástól nem kellően

szétválasztva használják, így fogalmi jelentése is sokszor keveredést eredményezhet. Ezt a keveredést adott esetben a szakmai publikációk és a gazdasági eszközrendszerek változatos elnevezése is okozza.

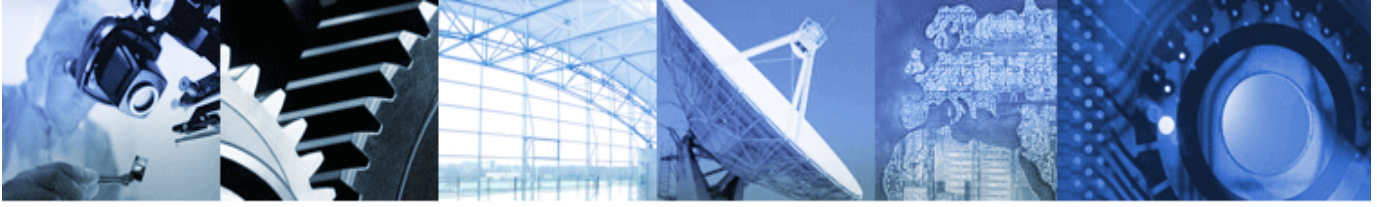
A versenyképességi vizsgálatok igazolták, hogy az innováció az, amely az egyes gazdaságok, régiók és vállalkozások számára kitörési pontokat jelenthet. Egyes megfogalmazások szerint az innovatív gondolkodás és cselekvés a társadalom egyik legfontosabb hajtóereje. Bár az innováció fogalmának bevezetését J.A.Schumpeter 1939-ben közzétett munkája indította el, a fogalom pontosítása és magyarázata mind a mai napig folyik. A kutatás-fejlesztés (K+F) valamint az innováció egymással szoros kölcsönhatásban lévő, de mégis különböző fogalmak. A kutatás-fejlesztés látszik pontosabban definiálhatónak és a statisztikai rendszereken keresztül mérhetőnek, az innovációs fogalomrendszer időben lassabban alakult ki és változott, ugyanakkor összevethető mérési problematikái miatt nehezebben értelmezhető és megragadható. Ehhez kapcsolódóan Szakály (2008) átfogó jelleggel 13 szerző által pontosított innováció-fogalom ismertetését végzi el, amely 1968-1985-ig terjedő időszakot ölel át. A fogalomrendszerek egyértelműen tükrözik az innováció kettős jellegét, amely egyrészt a folyamatot, másrészt a folyamat eredményét takarja.

Az **Európai Unió meghatározása** szerint:

„Az **innováció** a tudás alkalmazásának folyamata, a termékek és szolgáltatások, valamint ezek piacainak megújítása és növelése, új eljárások alkalmazása a termelésben, az elosztásban és a piaci munkában, a menedzsmentben, a szervezetekben és a munkafeltételekben, a munkaerő szakmai ismereteinek bővítése és megújítása.³”

Az **OECD az Oslo Kézikönyvben** teszi közzé az innováció értelmezésének, mérésének fogalmi rendszerét és a hozzá kapcsolható eszköztárat. A három kiadást is megélt Kézikönyv 2005. évi harmadik kiadása az innováció fogalmát az alábbiaknak megfelelően rögzíti:

³ Innovation Management and the Knowledge-driven Economy. Brussels, 2004.

„Az **innováció** új, jelentősen javított termék (áru vagy szolgáltatás) vagy eljárás, új marketing módszer, vagy új szervezési-szervezeti módszer bevezetése az üzleti gyakorlatban, munkahelyi szervezetben, vagy a külső kapcsolatokban.” Ugyancsak rögzíti, hogy innovációs tevékenységnek tekinthető „mindazon tudományos, technológiai, szervezési, pénzügyi és kereskedelmi lépés, amely az innováció megvalósítását ténylegesen szándékolja, vagy irányítja.

A fenti meghatározás az innováció folyamatának valamennyi tevékenységét felöleli, és benne a K+F tevékenység nem kötődik közvetlenül egy-egy speciális innovációhoz, ennek megfelelően a K+F nem önálló típusként van definiálva, de prioritása az innovációs folyamatban továbbra is megmarad.

A kutatás-fejlesztés szerepéből adódóan új ismeretanyag, tudás kialakulását, új variációk képződését segíti elő, amely az innovációs folyamatokon, az innovációs rendszeren keresztül válik a termelékenységet növelő tényezővé. Más szavakkal az innovációhoz szükséges új szakértelem megszerzésének hagyományos módja a K+F. Ugyanakkor az innovációs (technológiai-, tudástranszfer) folyamatok működnek egy vállalatnál, egy régióban a regionális kutatás-fejlesztési tevékenység nélkül is a régió kívül képződő technológia, tudás régióba történő vonzása és gazdasági alkalmazása esetén. Ez fordítottan is igaz, vagyis a kutatás-fejlesztés eredményei nem törvényszerűen kerülnek be a gazdasági folyamatokba, ha nincs gazdasági jelentőségük. (Fazekas, 2007) A fentiekből következik, hogy regionális hatását tekintve **a K+F az innovációs rendszeren keresztül tudja termelékenységnövelő hatását kifejteni, amely növekvő K+F aktivitás mellett is erősen függ az adott régió innovációs rendszerétől.** Vagyis egy rendszerszemléletű vizsgálat esetén a kutatás-fejlesztést az innovációs folyamatok részeként kell kezelnünk (Szakály, 2008)

Az Európai Unió újrafókuszált lisszaboni stratégiája továbbra is nagy hangsúlyt helyez, és továbbra is prioritásként kezeli az innovációs folyamatok, feltételrendszerek fejlesztését, a K+F eredmények hasznosulásának egyszerűsítését, a kutatói, kiválósági, tudásbázis hálózatok kialakulásának elősegítését, az Európai Unió régióinak, tudásközpontjainak, gazdasági szereplőinek hálózatos formában történő együttműködésének támogatását. Az új célok megfogalmazása mellett, új eszközök és módszerek jelentek meg, amelyek az un. „európai innovációs klíma” javítását hivatottak elősegíteni (EC [2001], EC [2002]). Ennek új eleme többek között, hogy a regionális szint kiemelt feladata a helyi adottságokkal konform

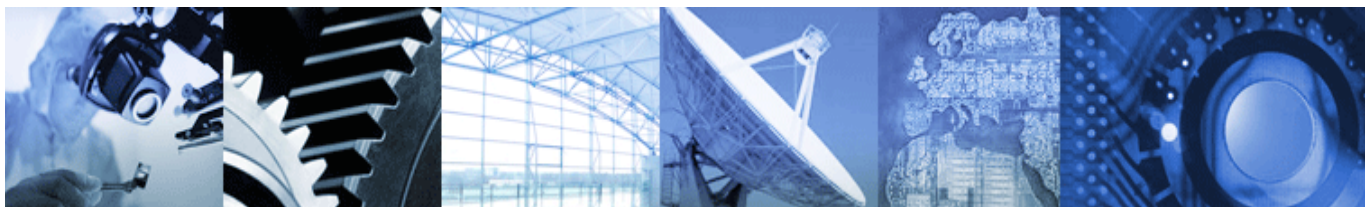

regionális kutatási- és technológiapolitika alakítása, fejlesztése, ami szervesen kapcsolódik az Európai Unió decentralizációs törekvéseihez. Azaz egyértelművé vált az a felismerés, hogy szükség van a központi elképzelések transzmissziójára, területi szintű megjelenítésére, a területi innovációs folyamatok generálásában való közreműködésben.

A K+F és innovációs folyamatokat gyakran azonosítják a tudáshoz kapcsolható elemekkel (tudásteremtés, tudásáramlás, tanulási folyamatok), és egyre inkább tudás alapú vagy tanulás alapú gazdaságokról beszélnek. Ennek eredményeként az erőforrások helyett a képességeket, vagy kapacitásokat emelik ki (Hu-Matthew, 2005), és a tudást tekintik a fejlődés meghatározó tényezőnek, amikor a tudásnak a gazdasági fejlődésben játszott szerepét vizsgálják és elemzik (Lundvall, 2003; Lastres et al., 2004; Junkunc, 2007; Jensen et al., 2007). Mindezekkel összhangban, a gazdasági folyamatok és a térség innovációs képessége közötti összefüggéseket is vizsgálat tárgyává teszik. Kiemelhető, hogy a tanulási folyamatok és innovációs képesség révén a régiók „nehezen utánozható, egyedi erőforrásokra tesznek szert, amelyek segítik őket a területi versenyben történő helytállásban.” (Bajmóczy, 2008) A gazdaságpolitikai hangsúlyok egyre inkább a tudás alapú gazdaság feltételrendszereinek megteremtésére irányulnak, amelynek alapkérdéseként tekintik az innovációs képességet⁴ is. Ez fogalmazódik meg az Európai Unió Lisszaboni Stratégiájában rögzített célrendszer esetében is.

Az innováció kérdéskörének további alapvető fogalma a termelési módszerekre vonatkozó ismereteket tartalmazó (technológiai) tudás, valamint tudásbázis. Az ismeretrendszert, a tudásbázist a gazdaságok fejlettségét meghatározó egyik legfontosabb tényezőnek tekinthetjük. (Szintay, 2006) A gazdaságot előre vivő innovációs folyamatoknak gyakran az új ismeretek keletkezésénél is fontosabb mozzanata az innovációhoz szükséges tudás terjedése (knowledge diffusion), ami azt jelenti, hogy a termelés nagyszámú résztvevője fogadjon be és alkalmazzon új módszereket, azaz tudást. A „láncszem modell” koncepcióját követve a termékötletek a piaci vagy egyéb hatásokra, piackutatási eredmények alapján születnek, a terméktervek is a piaci igényekre épülve kerülnek kialakításra, ennek megfelelően a kísérleti gyártás tesztelése is a piacon történik. Kutatási tevékenységet akkor, és abban a fázisban célszerű indítani, amikor és ahol ez szükségessé válik. Mindez összekapcsolódik a fejlesztési célú szoros partnerkapcsolatok és integrált rendszerek kialakításának szükségességével.

⁴ Egyes esetekben értelmezik a kutatás-fejlesztési képességet is, azonban az innováció fogalomrendszere alapján nem csupán a tudásbázis kiszélesítésére utal, hanem annak gazdasági életben történő hasznosítására is (Bajmóczy, 2008). Ennek megfelelően ha gazdasági folyamatokról, gazdaságpolitikáról beszélünk, célszerűbb és indokoltabb a gazdasági hasznosítást is magában foglaló innovációs képesség fogalom használata.

A fenti gondolatkörök jól rávilágítanak arra, hogy az innováció jóval tágabb fogalomrendszerrel írható le a kutatás-fejlesztésénél, ennek megfelelően jóval nehezebb az egzakt definiálása, következésképpen mérése és értékelése is. A gazdasági elemzések és mérések, kiegészítve a statisztikai adatszolgáltatásokkal természetesen törekednek a jól megragadható, mérhető, számolható, kimutatható mutató- és arányszámok használatára. Természetes ennek tudatában, hogy a statisztikai- és számviteli rendszerek a nehezebben mérhető innováció helyett a legtöbb esetben a K+F-hez kapcsolható konkrét adatsorokat (K+F helyek száma, K+F ráfordítás, K+F jellegű beruházások, fajlagos K+F ráfordítások, stb.) részesítik előnyben, és ebből kívánnak következtetéseket levonni az innováció, az innovációs potenciál vonatkozásában.

1.3. Mi tartozik bele a K+F tevékenységbe és mi az, ami nem?

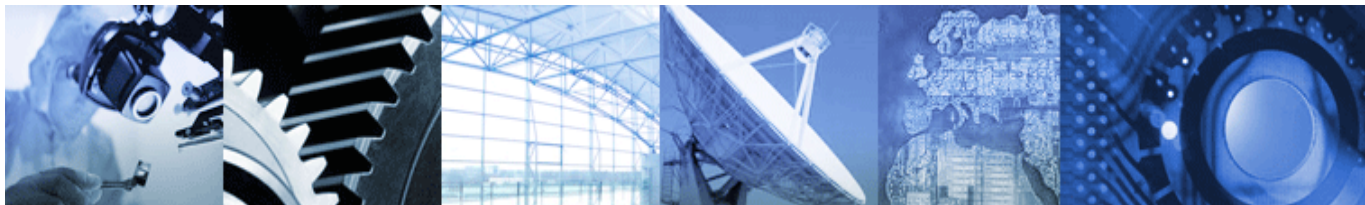
Talán az egyik legjobban és a legtöbbet vitatott terület, hogy milyen konkrét tevékenységek tartoznak bele a kutatás és fejlesztés területébe és melyek azok, amelyek nem tekinthetők a gazdálkodó szervezetek szempontjából K+F-nek. Nem lehet élesen szétválasztani ezen csoportosítást, azonban mégis kell egy elhatárolási elvet követni, amelyet a következő alpontokban mutatunk be.

1.3.1. A prototípus

A prototípus fogalmi meghatározása szerint olyan eredeti modell, amelyet úgy szerkesztenek, hogy tartalmazza az új termék minden műszaki jellemzőjét és teljesítményét. A definíciót értelmezve arra a következtetésre juthatunk, hogy a prototípussal kapcsolatban felmerült (közvetlen) költségek minden esetben a K+F tevékenység körébe sorolandók. Ez azonban nem teljesen igaz!

K+F tevékenység

A prototípus létrehozásával kapcsolatos közvetlen költségek, mint például a tervezése, a szerkesztése, a vizsgálata, tesztelése, a szükséges módosítások végrehajtása a kitűzött cél érdekében.

Nem K+F tevékenység

A létrehozott – a teszteléseket és a szükséges módosításokon átesett – prototípussal kapcsolatosan felmerült egyéb munkálatok költsége.

1.3.2. A kísérleti üzemek

A kutatás és fejlesztés fogalmkörébe tartozik a kísérleti üzemek építésével és beüzemelésével (aktiválásával) kapcsolatban felmerült közvetlen költségek egy része is.

K+F tevékenység

A műszaki, gazdasági és egyéb információk gyűjtése, tapasztalatok szerzése, amely a kutatás során felvázolt hipotézisek (feltevések) vizsgálatára, az új gyártmányok, késztermékek előállítására, az új technológiákhoz, eljárásokhoz szükséges gépi berendezések tervezésére, előállítására, illetve az ezekkel kapcsolatos használati és üzemeltetési utasítások kidolgozására irányulnak.

Nem K+F tevékenység

A kísérleti szakasz befejezésével a próbagyártásról a termelési folyamatra történt áttérést követően felmerült munkálatok költsége.

1.3.3. A próbagyártás és a gyártásindítás

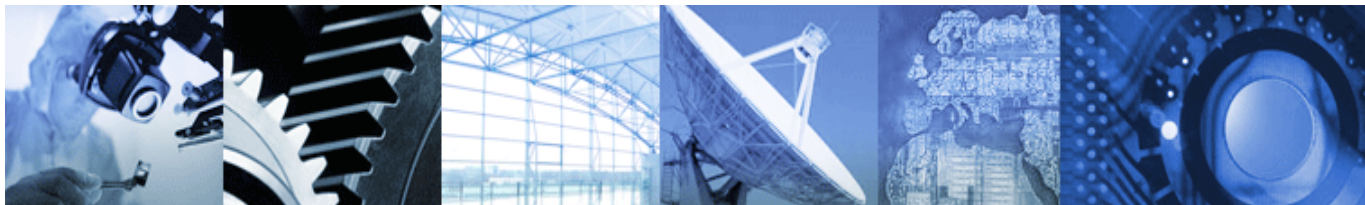
Az elkészített prototípusok a gyártásindítás szakaszában teljeseznek ki, hiszen ez már egy teljes léptékű gyártási folyamat, amely állhat a termék vagy eljárás módosításából, vagy a személyi állomány átképzéséből az új technikára, az új berendezések használatára.

K+F tevékenység

A gyártási szakasz új tervezési és műszaki/gazdasági megoldásainak közvetlen költsége.

Nem K+F tevékenység

A gyártási szakaszban felmerült olyan munkálatok költsége, amelyek nem az új tervezési, műszaki/gazdasági megoldásokhoz köthetők, illetve a próbagyártás közben végrehajtott javítások, amelyek csak eredményezhetik a változtatásokat.

1.3.4. Az ipari tervezés

Az ipari tervezés körébe tartozik az iparterületeken megvalósított tervezési munkálatok, amelyek esetében is el lehet határolni a K+F körébe tartozó tevékenységeket.

K+F tevékenység

Az új termékek és folyamatok kidolgozásához, kifejlesztéséhez és ezek előállításához szükséges eljárások, valamint a műszak/gazdasági specifikációk és üzemeltetési jellemzők meghatározását célzó tervrajzok.

Nem K+F tevékenység

Azoknak az ipari területeken végbemenő tervezési munkálatok költségei, amelyek a termelési folyamatokra irányulnak.

1.3.5. A felszerszámozási és üzemeltetési szakasz

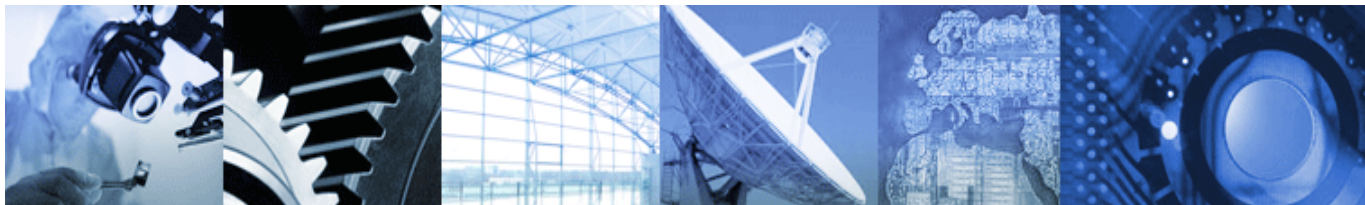
Ezen szakaszban felmerülő munkálatok költségét javarészt nem lehet besorolni a K+F körbe, mivel már nem az „újítások” állnak a tevékenység középpontjában.

K+F tevékenység

A termelő berendezések, szerszámok átalakításával, a gyártási eljárások megváltoztatásával, új módszerek, szabványok kialakításával kapcsolatos munkálatok.

Nem K+F tevékenység

A termelési tevékenységgel összefüggő munkálatok költsége.

2. A K+F TEVÉKENYSÉGEK SZÁMVITELI ELSZÁMOLÁSA, NYILVÁNTARTÁSA

A K+F tevékenységek érdekében felmerült munkálatok költségeit elszámolhatóságuk alapján két nagy csoportba sorolhatjuk: lehetnek közvetlen és lehetnek közvetett költségek.

A **közvetlen költségek** esetében már a felmerüléskor megállapítható, hogy a tevékenység részét képező termék-előállítás, vagy szolgáltatás melyik egységéhez köthető, ebből a szempontból nézve a költségviselőkénti elszámolás valósulhat meg. A költségek másik részéről a felmerüléskor nem állapítható meg, hogy milyen tevékenységhez milyen mértékben kapcsolódik, ezeket **közvetett költségeknek** nevezzük. (Ezekről azonban a felmerülésük helye számviteli információként rendelkezésre áll.)

A közvetett (más szóhasználattal általános) költségek nem homogén csoportot alkotnak, mivel egy részük - megfelelően megalapozott gazdasági számítások, kiválasztott jellemzők segítségével - **a költségviselőkre utólag felosztható.**

A kutatási fejlesztési tevékenységek számviteli elszámolását nagyban befolyásolja, hogy ki végzi el, hajtja végre ezen tevékenységeket. Két eset lehetséges:

- a vállalat saját keretein belül valósítja meg a kutatást, fejlesztést, vagy
- a vállalat külső szervezeteket bíz meg a kutatási és fejlesztési tevékenységek végrehajtásával.

Egy fontos dolgot azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni: **csak a kísérleti fejlesztés közvetlen költségei aktiválhatók**, az alap- és alkalmazott kutatás költségeit és a kísérleti fejlesztés közvetett költségeit minden esetben a felmerülés időszakában kell elszámolni.

2.1. Saját kivitelezésű K+F számviteli elszámolása

Amennyiben vállalaton belül történik a kutatási tevékenység, abban az esetben **a kutatással, fejlesztéssel kapcsolatos költségeket a felmerülés pillanatában el kell számolni** az eredmény terhére⁵.

T 5 Költségek⁶
– K 1-4 Mérlegszámlák

Ezután a vállalkozás döntésétől függően két esetet lehet megkülönböztetni.

1. megoldás

A vállalkozás – a számviteli politikában rögzítettek szerint – **nem aktiválja** a kutatással, fejlesztéssel kapcsolatban felmerült **közvetlen költségeket** és ekkor nincs további könyvelési teendő, mivel az adott évi eredmény terhére történő elszámolás teljes egészében megtörtént.

2. megoldás

A vállalkozás – a számviteli politikában rögzítettek szerint – **aktiválja a kutatással, fejlesztéssel kapcsolatban felmerült közvetlen költségeket** a következőképpen:

T 1 Kísérleti fejlesztés aktivált értéke
– K 5 Saját előállítású eszközök aktivált értéke

Ezután, mivel az immateriális javak közé értékkel felvettük, az előre megtervezett értékcsökkenési módszer szerint elszámoljuk évenként **az adott évre eső amortizáció összegét**⁷.

⁵ A könyvelés azonban attól függ, hogy a vállalkozás a számviteli politikájában milyen költségelszámolási módszert választott. A magyar szabályozásnak megfelelően három módszer különböztethető meg:

- csak költségnemenkénti könyvelés
- elsődlegesen költségnemenkénti, másodlagosan költséghelyenkénti, költségviselőnkénti könyvelés
- elsődlegesen költséghelyenkénti, költségviselőnkénti, másodlagosan költségnemenkénti könyvelés

⁶ Amennyiben a vállalkozás döntése értelmében a költségeket csak költségnemenkénti elszámolással könyveli. A továbbiakban ezt a módszert követjük a költségek könyvelésénél.

⁷ Tehát ebben az esetben az adott évi eredmény terhére csak az időarányosan elszámolt értékcsökkenés összege jelenik meg, azaz a felmerült költségeket több évre osztjuk szét.

T 5 Értékcsökkenési leírás

– K 1 Kísérleti fejlesztés aktivált értékének az értékcsökkenése

2.2. Megrendelt K+F számviteli elszámolása

A megrendelt kutatási-fejlesztési tevékenységet a gazdálkodó szervezet kétféleképpen számolhatja el.

1. megoldás

A kutatási és fejlesztési tevékenységről szóló számla alapján a **költségek között tartja nyilván** és a számlában **szereplő általános forgalmi adót** pedig **visszaigényelhető általános forgalmi adóként⁸ mutatja ki** a vállalkozás.

T 5 Költségek

– K 4 Szállítók

T 4 Előzetesen felszámított ÁFA

– K 4 Szállítók

2. megoldás

A szerződés szerint elvégzett kutatás-fejlesztés nettó összege, mint **kísérleti fejlesztés aktivált értéke** (vagy szellemi termék) a mérlegbe beállításra kerül. Ebben az esetben is **az előzetesen felszámított általános forgalmi adó visszaigényelhető**.

T 1 Kísérleti fejlesztés aktivált értéke (v. Szellemi termékek)

– K Szállítók

T 4 Előzetesen felszámított ÁFA

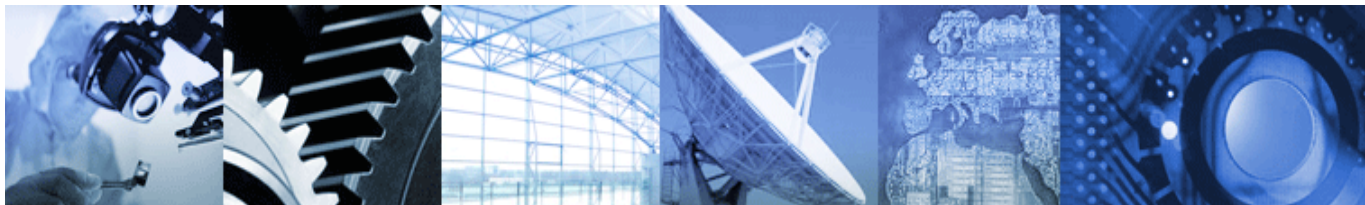
– K Szállítók

Ezután az aktivált kísérleti fejlesztésre az előre megtervezett értékcsökkenési módszer szerint elszámoljuk évenként **az adott évre eső amortizáció** összegét.

T 5 Értékcsökkenési leírás

– K 1 Kísérleti fejlesztés aktivált értékének az értékcsökkenése

⁸ Feltételezve, hogy a gazdálkodó szervezet élhet az adólevonási joggal, tehát nem tartozik az adómentes kategóriába.

3. A KUTATÁSI-FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGEKKEL KAPCSOLATOS ADÓZÁSI KEDVEZMÉNYEK

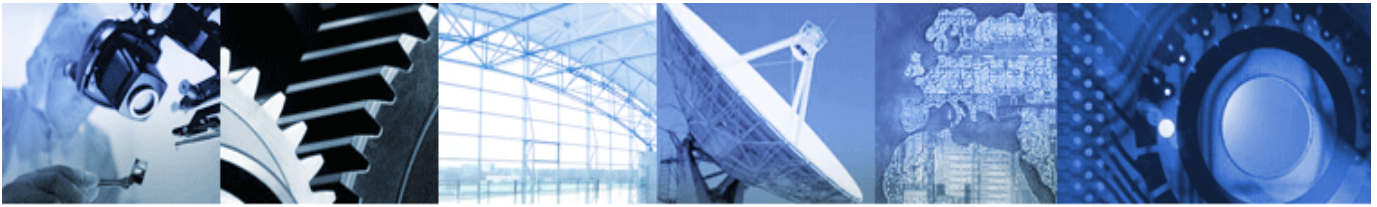
3.1. A különadó alapjának csökkentése K+F tevékenység elszámolásával

Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról szóló 2006. évi LIX. törvény szabályozza a magánszemélyek és a társas vállalkozások által fizetendő különadó (szolidaritási adó) fizetési kötelezettséget.

A törvény 3. §-a szerint a **vállalkozások a pozitív különadó-alap után számított 4 százalékos adót kötelesek bevallani és megfizetni.** A különadó-alap kiszámításakor az adózás előtti eredményből kell kiindulni a törvény által meghatározott adóalap növelő és csökkentő jogcímek figyelembe vételével. **A törvény - 2006. december 23-tól hatályos - rendelkezése lehetővé teszi a társas vállalkozások számára a különadó fizetési kötelezettség csökkentését a kutatási és fejlesztési tevékenység közvetlen költségével, amelybe nem tartozik bele a belföldi illetőségű társas vállalkozástól, a külföldi vállalkozó belföldi telephelyétől közvetlenül vagy közvetve igénybe vett kutatási és kísérleti fejlesztési szolgáltatás ellenértéke alapján elszámolt összeg.**

Fontos megjegyezni, hogy **nem csökkentheti az adózás előtti eredmény** a vállalkozás akkor, ha a fejlesztés céljára vagy a tevékenység költségei fedezésére a mérlegkészítés napjáig az adóhatóságtól igényelt, vagy az adóévben visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást, juttatást számolt el bevételként.

Mivel a különadó bevallása utólag történik, ezért a gazdálkodó szervezet a kutatási-fejlesztési tevékenységről szóló számla elszámolásakor (kiegyenlítésekor) teljesíti a bevalláskor csökkentő tételként kimutatott összeget.

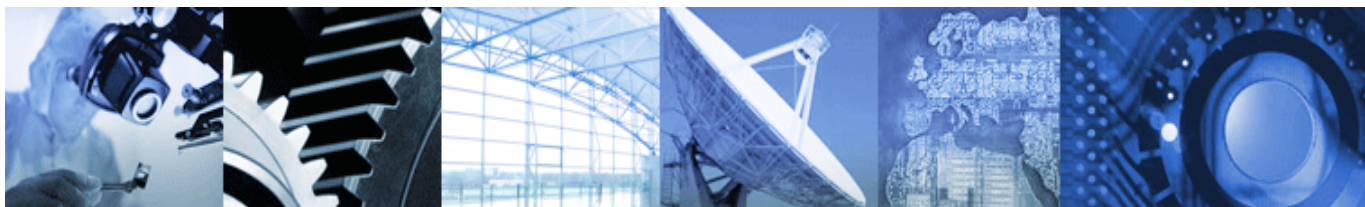

3.1.1. Példa a K+F tevékenységekhez kapcsolódó különadó alapjának csökkentésére

Tételezzük fel, hogy egy vállalat kutatási tevékenységet vesz igénybe egy felsőoktatási intézménytől, amelynek számlázott értéke bruttó 1 200 000 Ft. Ebben az esetben a kutatást megrendelő vállalat a beérkező számla alapján elszámolja költségként az 1 000 000 Ft összeget.

T 5 Költségek	
– K 4 Szállítók	1.000.000
T 4 Előzetesen felszámított ÁFA	
– K 4 Szállítók	200.000

Amikor a különadó számszerűsítése történik a hatályos jogszabályok alapján csökkentheti ennek alapját a felmerült 1 000 000 Ft-tal, tehát „megtakarítja” az igénybevett kutatás elszámolt közvetlen költségének a 4%-át, azaz 40 000 Ft-ot.

3.2. Az innovációs járulék felhasználása K+F tevékenységek kivitelezésére

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény értelmében a kis- és mikrovállalkozásnak nem minősülő gazdasági társaságoknak innovációs járulékot kell fizetniük. Ezen kötelezettséget csökkenteni lehet a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 2.§ (1) bekezdésében meghatározott szervezetektől – azaz a közhasznú jogállással rendelkező társadalmi szervezettől, köztestülettől, alapítványtól, közalapítványtól, közhasznú társaságtól⁹, sportági országos szakszövetségtől – megrendelt kutatási-fejlesztési tevékenység költségével.

A kis- és mikrovállalkozások definiálását a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény fogalmazza meg. A 3.§ (2) és (3) bekezdések értelmében **kisvállalkozásnak** minősül az a vállalkozás, amelynek

- **összes foglalkoztatott létszáma 50 főnél kevesebb, és**
- **éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg,**

míg **mikrovállalkozásnak** azt a vállalkozást tekintjük, amelynek

- **összes foglalkoztatott létszáma 10 főnél kevesebb, és**
- **éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.**

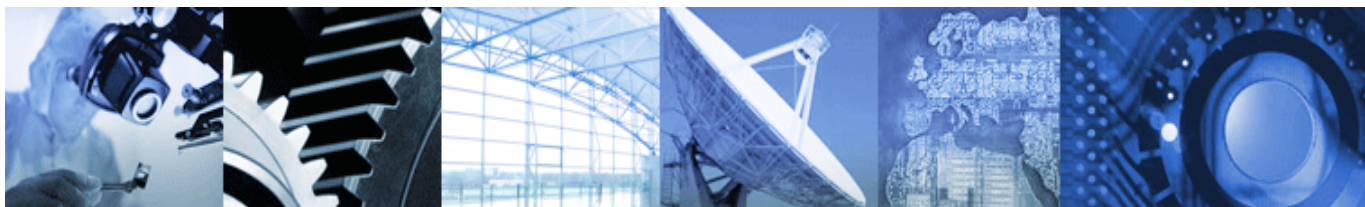
Nem minősül kis- és közepes vállalkozásnak – így mikrovállalkozásnak sem – az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése - tőke vagy szavazati joga alapján - külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25%-ot.

3.2.1. Az innovációs járulék számításának alapja, mértéke

A törvényi előírások tekintetében az innovációs járulék alapja megegyezik az iparűzési adó alapjával, amely nem más, mint az értékesített termék, illetőleg végzett szolgáltatás nettó árbevétele, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével és a közvetített szolgáltatások értékével, valamint az anyagköltséggel.

Mértéke a jelenlegi szabályozás értelmében 0,3%.

⁹ A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény előírásainak megfelelően a közhasznú társaságiként való működés 2009. június 30-ig lehetséges.

3.2.2. Példa a K+F tevékenységekhez kapcsolódó innovációs adó csökkentésére

Az előző – a különadónál ismertetett – példához hasonlóan egy vállalat kutatási tevékenységet vesz igénybe egy közhasznú nonprofit társaságtól, amelynek számlázott értéke bruttó 1 200 000 Ft.

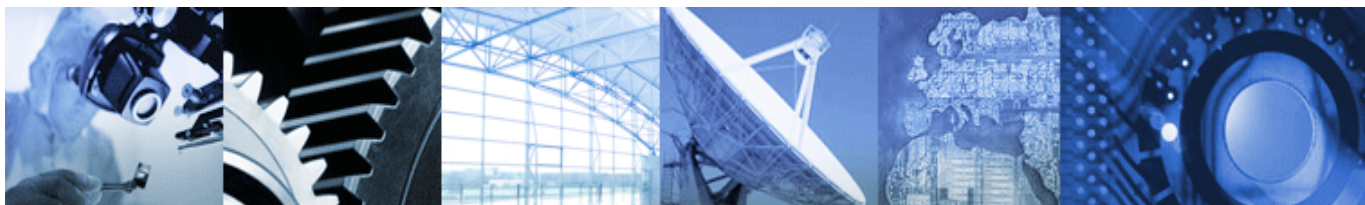
T 5 Költségek	
– K 4 Szállítók	1.000.000
T 4 Előzetesen felszámított ÁFA	
– K 4 Szállítók	200.000

Ebben az esetben a kutatást megrendelő vállalat a beérkező számla alapján elszámolja költségként a 1 000 000 Ft összeget. Amikor az innovációs adó bevallása történik a hatályos jogszabályok alapján csökkentheti ennek mértékét, azaz közvetlenül a befizetendő adót a felmerült 1 000 000 Ft-tal, így „megtakarítja” az igénybevett kutatás elszámolt közvetlen költségének a 100%-át és ezzel egyetemben „gazdagodik” a vállalat az elvégzett kutatással is.

3.3. A társasági adó és a K+F tevékenységek kapcsolata

A kutatás, a kísérleti fejlesztés számviteli elszámolásában megjelenő tételekhez **több esetben kapcsolódik az adózás előtti eredményt csökkentő tételként megjelenő adókedvezmény**. A kutatás, a kísérleti fejlesztés ténylegesen felmerült költségei már az elszámolásuk pillanatában csökkentik az adózás előtti eredményt, azonban ezen túlmenően még csökkenthető az adóalap az alap és alkalmazott kutatás, a kísérleti fejlesztés közvetlen költségeivel.

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao.

tv.) 7. §-a (1) bekezdésének t) pontja szerint: **az adózás előtti eredményt csökkenti az alapkutatás, az alkalmazott kutatás vagy a kísérleti fejlesztés közvetlen költsége** (ide nem értve a belföldi illetőségű adózótól, külföldi vállalkozó belföldi telephelyétől vagy a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti egyéni vállalkozótól igénybe vett kutatási és kísérleti fejlesztési szolgáltatás ellenértéke alapján elszámolt költséget) a felmerülés adóévében, **vagy** az adózó választása szerint, ha a költséget **a kísérleti fejlesztés aktivált értékeként** (szellemi termékeként) állományba veszi az értékcsökkenés elszámolásának adóévében legfeljebb az **elszámolt értékcsökkenés összegéig**.

Az adózó **nem csökkentheti** az adózás előtti eredményt az említett költségből (ráfordításból) a fejlesztés céljára vagy a tevékenység költségei (ráfordításai) ellentételezésére a mérlegkészítés napjáig az **adóhatóságtól** igényelt, vagy az adóévben **visszafizetési kötelezettség nélkül kapott, pénzügyileg rendezett támogatás, juttatás összegével**, illetve ha él a választás lehetőségével a támogatás, juttatás alapján az adóévi adózás előtti eredménye javára elszámolt bevétellel.

A Tao. tv. 7. §-ának (17) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmény és a Magyar Tudományos Akadémia által alapított kutatóintézet (kutatóhely) kezelésében lévő területen működő, és ott alapkutatást, alkalmazott kutatást vagy kísérleti fejlesztést végző adózó – a tevékenysége alapján mezőgazdasági, vadgazdálkodási, erdőgazdálkodási ágazatban vagy halgazdasági ágba sorolt adózó kivételével – az (1) bekezdés t) pontjában foglaltak alkalmazásakor az ott meghatározott összeget, tehát **amennyiben** az alapkutatás, az alkalmazott kutatás vagy a kísérleti fejlesztés **nem kerül aktiválásra**, akkor az adóévben **elszámolt közvetlen költségének**, illetve **ha aktiválják** ezen közvetlen költségeket, akkor az adóévben **elszámolt értékcsökkenésének háromszorosát, legfeljebb 50 millió forintot** vehet figyelembe, amelynek a 16 százalékos adókulccsal számított értéke az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések alkalmazásában az adóévben igénybe vett csekély összegű támogatásnak minősül.

A Tao tv. 22. §-ának (9) bekezdése értelmében az adózó az adóévben **az alapkutatás, az alkalmazott kutatás vagy a kísérleti fejlesztés közvetlen költségei között elszámolt bérköltség 10 százalékának megfelelő összegű adókedvezményt** vehet igénybe, amelyet az adóévben és az azt követő három adóévben, egyenlő részletekben érvényesíthet, azzal, hogy a megelőző adóév(ek)ben - adó hiányában - nem érvényesített adókedvezmény az említett

időszakon belül igénybe vehető. Az adókedvezmény igénybevétele független attól, hogy az adózó az alapkutatás, az alkalmazott kutatás vagy a kísérleti fejlesztés közvetlen költségeivel csökkentette adózás előtti eredményét az adóalap megállapításakor. Az adókedvezmény a 23. §-ának (3) bekezdését figyelembe véve az adó 70%-áig érvényesíthető.

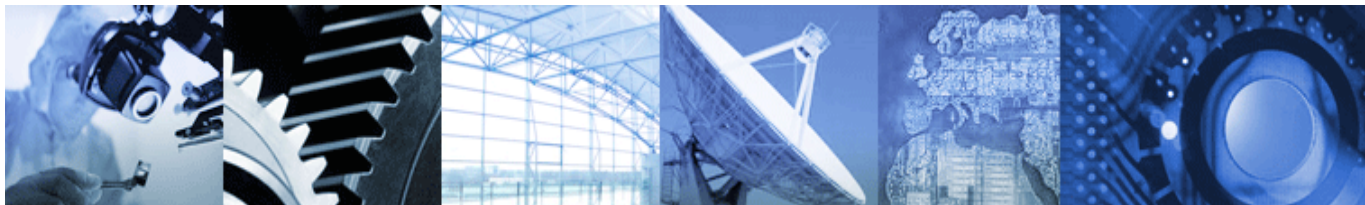
A Tao. tv. 22/B. §-ának (1) bekezdésének f) pontja alapján **fejlesztési adókedvezmény** jogcímen vehet igénybe az adózó adókedvezményt a jelenértéken legalább 100 millió forint értékű, az alapkutatást, az alkalmazott kutatást vagy a kísérleti fejlesztést szolgáló beruházás megvalósítása esetén.

Az adókedvezményt az adózó a Tao. tv. és a kormányrendelet előírásai alapján maga állapítja meg. A kormányrendeletben meghatározott időtartam alatt összevonandó, jelenértéken 100 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó - kormányrendeletben meghatározott - elszámolható költség esetén az adózó az adókedvezményt a miniszterhez benyújtott kérelemre hozott határozat alapján veheti igénybe.

Az adókedvezmény igénybevételének kettős feltétele, hogy az adózó a beruházás megkezdése előtt egyrészt a miniszternek bejelenti a kormányrendeletben meghatározott valamennyi adatot, másrészt pedig az adókedvezmény iránti kérelmet a kormányrendeletben meghatározott tartalommal és formában benyújtja a miniszterhez, ha az adókedvezmény a miniszter határozata alapján vehető igénybe. Az adókedvezmény igénybevételének további feltétele, hogy a környezeti elemek védelme, valamint a környezetet veszélyeztető hatások elleni védelem érdekében, a beruházás üzembe helyezését követő öt évben hatályos, jogszabályban vagy hatósági határozatban megállapított határértéket a tényleges kibocsátási mutató ne haladja meg.

Az adózó az adókedvezményt a beruházás üzembe helyezését követő adóévben - vagy döntése szerint a beruházás üzembe helyezésének adóévében - és az azt követő kilenc adóévben, legfeljebb a bejelentés, illetve a kérelem benyújtásának adóévét követő tizennegyedik adóévben veheti igénybe.

Az adózó által igénybe vett adókedvezmény, valamint a kormányrendeletben meghatározott más állami támogatás együttes összege jelenértéken nem haladhatja meg a bejelentett, engedély esetén a határozatban megállapított, de legfeljebb jelenértéken a ténylegesen felmerült, elszámolható költség összegére vetített, a kormányrendeletben meghatározott aránnyal számított értéket.

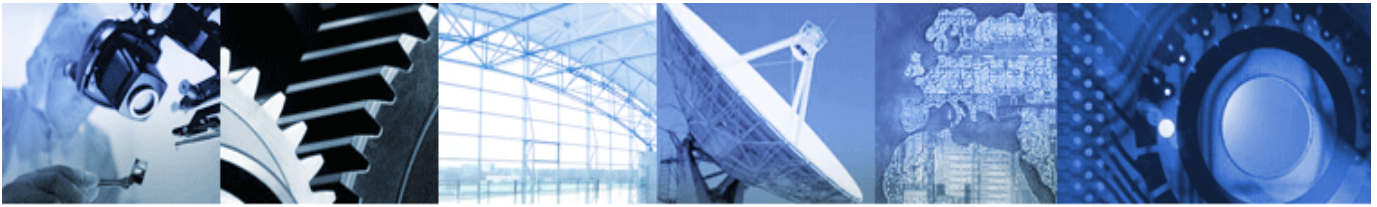

4. KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK A K+F TEVÉKENYSÉGEKKEL KAPCSOLATOSAN

Milyen költségek tartoznak a kísérleti fejlesztés közvetlen költségei közé?

- a kísérleti fejlesztést végzők közvetlen munkabére, a közvetlen munkabérek kiegészítő fizetései, bérpótlékai, az így számított összes bér utáni társadalombiztosítási, munkaadói járulékok, egészségügyi, szakképzési hozzájárulások stb.;
- a kísérleti fejlesztéshez közvetlenül kapcsolódó szakértői díj számlázott - levonható áfa nélküli - értéke, illetve a szakértőnek elszámolt díj járulékaival, hozzájárulásaival együtt;
- a kísérleti fejlesztéshez közvetlenül felhasznált vásárolt anyagok - levonható áfa nélküli - bekerülési (beszerzési) értéke, saját előállítású félkész és késztermékek értéke előállítási közvetlen önköltségen;
- a kísérleti fejlesztéshez igénybe vett, a kísérleti fejlesztésre utalványozott, a társüzemek által a kísérleti fejlesztés körébe tartozóan - végzett szolgáltatások közvetlen költségen számított értéke;
- a kísérleti fejlesztési témához közvetlenül felhasznált, a kísérleti fejlesztés tárgyát képező eszköz bekerülési (beszerzési) értéke, előállítási értéken számított értéke (olyan eszközök értéke számolható el, amelyek a kísérleti fejlesztés során, a konkrét témaszámhoz kapcsolódóan elhasználódnak, amelyeket kizárólag az adott kísérleti fejlesztéshez szereztek be, állítottak elő, amelyeket a kísérleti fejlesztés során alakítanak át);
- a kísérleti fejlesztés valamely témájához bérbe vett eszköz (például műszer) díja;
- a kísérleti fejlesztéshez közvetlenül igénybe vett külső (nem kutatásnak, kísérleti fejlesztésnek minősülő) szolgáltatások (mérések, minősítések, szállítások) számlázott értéke;
- a meghatározott feltételek esetén a kísérleti fejlesztéshez használt tárgyi eszközök, immateriális javak értékcsökkenési leírása, illetve annak arányos része is, ha annak a konkrét kísérleti fejlesztéssel való kapcsolata bizonylatoltan igazolt.

Milyen költségek nem tartoznak a kísérleti fejlesztés közvetlen költségei közé?

- a kísérleti fejlesztésnek nem minősülő, kísérleti fejlesztés fogalmi körébe nem tartozó azon költségek, amelyek közvetlenül nem számolhatók el, és megfelelő mutatók, jellemzők hiányában a kísérleti fejlesztés témaszámra (munkaszámra) jutó értékük nem állapítható meg (ezek a kísérleti fejlesztés közvetett költségei);
- a kísérleti fejlesztés általános költségei, valamint
- a vállalkozásba adott, a mások által végzett kísérleti fejlesztés számlázott költségei.

Milyen tételekkel kell csökkenteni a kísérleti fejlesztés költségeit?

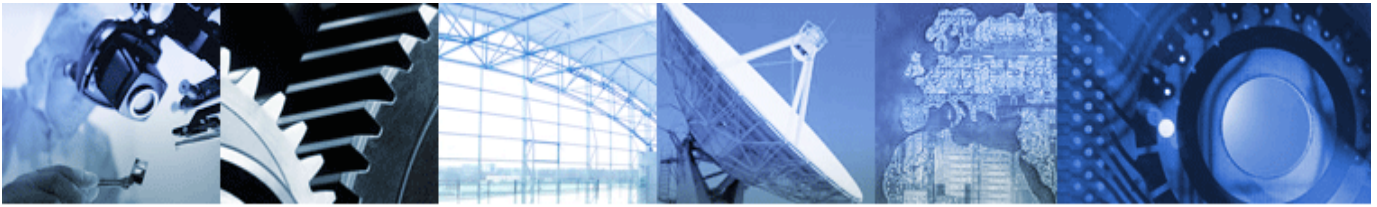
- a kísérleti fejlesztés során visszanyert hulladékok (például lecserélt alkatrészek) hulladék-, illetve haszonanyag értékével,
- a kísérleti fejlesztés során előállított és továbbfelhasználás vagy értékesítés céljából készletre vett félkész és késztermékek, továbbá a tárgyi eszközként, szellemi terméként használatba vett, aktivált termékek közvetlen önköltségével.

Hogyan kell elszámolni a befejezetlen kísérleti fejlesztést?

A számviteli törvény 25. §-ának (5) bekezdése ad arra lehetőséget, hogy a megkezdett, de az üzleti év mérlegfordulónapjáig be nem fejezett kísérleti fejlesztés - a jövőben várhatóan megtérülő - közvetlen költségeit a társaság a kísérleti fejlesztés aktivált értékeként mutassa ki. Ilyen esetben a kísérleti fejlesztés aktivált értéke nemcsak a kísérleti fejlesztés többletköltségeit foglalja magában, hanem azon termékek közvetlen költségeit is, amelyeket csak később, a kísérleti fejlesztés befejezésekor lehet a készletek, a tárgyi eszközök, a szellemi termékek között állományba venni a kísérleti fejlesztés aktivált értékének csökkentésével.

A még befejezetlen kísérleti fejlesztés aktivált értékét a következő év elején nem kell visszavezetni, az immateriális javak közötti állományba vételt nem lehet időbeli elhatárolásnak tekinteni. A befejezetlen kísérleti fejlesztés aktivált értékét akkor lehet csökkenteni, ha a kísérleti fejlesztés során

- olyan terméket állítottak elő, amelyet a továbbiakban tárgyi eszközként fognak használni, csökkentő tételként ezen tárgyi eszköz kalkulált (műszaki paraméterek alapján szükséges közvetlen költségeket magában foglaló) közvetlen önköltségét kell elszámolni;

- olyan terméket állítottak elő, amelyet értékesíteni lehet, csökkentő tételként ezen termék - előbbiek szerint - kalkulált közvetlen önköltségét kell számításba venni;
- olyan szellemi termék jött létre, amelyet a saját tevékenység során hasznosítani tudnak, illetve értékesítenek, csökkentő tételként ezen szellemi termék - előbbiek szerint - kalkulált közvetlen önköltségét kell állományba venni;
- olyan szolgáltatást nyújtanak, amelyet a saját tevékenységhez felhasználnak, esetleg értékesítenek, csökkentő tételként ezen szolgáltatásnyújtás - előbbiek szerint - kalkulált közvetlen önköltségét kell elszámolni.

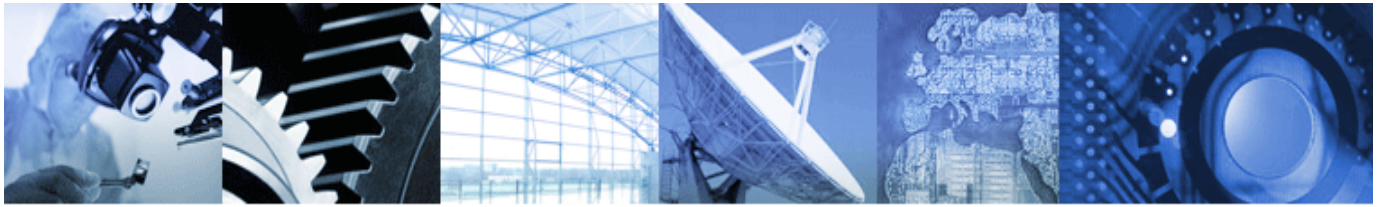
Hogyan kell elszámolni a befejezett kísérleti fejlesztést?

Amikor a kísérleti fejlesztés befejeződött, akkor a számviteli törvény 25. §-a (4) bekezdésének megfelelően a kísérleti fejlesztés közvetlen önköltségébe tartozó olyan költségek aktiválhatók, amelyek egyrészt aktiválható termékben (szellemi termék, tárgyi eszköz, készlet), nyújtott szolgáltatásban nem vehetők figyelembe, másrészt a jövőben hasznosíthatók, a kísérleti fejlesztés eredményének a jövőbeni hasznosításakor az árbevételben megtérülnek. A törvény szerint a kísérleti fejlesztés állományba vett aktivált értéke (csökkentett aktivált értéke) nem haladhatja meg azt az összeget, ami várhatóan megtérül a kapcsolódó jövőbeni gazdasági hasznokból a további fejlesztési költségek, a várható termelési költségek, illetve a termék értékesítése során közvetlenül felmerülő értékesítési költségek levonása után.

A várhatóan megtérülő értéket részletes dokumentummal kell alátámasztani. Az ilyen dokumentummal alá nem támasztott kísérleti fejlesztési közvetlen önköltségbe tartozó költségeket legkésőbb a kísérleti fejlesztés befejezésekor az üzleti év ráfordításai között kell a kísérleti fejlesztés általános és közvetett költségeivel együtt elszámolni.

Hogyan kell elszámolni a kísérleti fejlesztéshez kapott támogatást és a folyósított előleget?

A támogatások esetében nehezen értelmezhető a kapott előleg. Az vagy végleges támogatás, vagy kölcsön. Ha az előlegként kapott összeget a projekt befejezése előtt - esetleg - vissza kell fizetni, akkor azt indokolt a pénzügyi rendezéskor kölcsönként kimutatni. Amennyiben egyértelművé vált, hogy nem kell visszafizetni, akkor a kölcsönt - mint támogatást - az egyéb

bevételek közé kell átvezetni. Ha az "előleg" azt jelenti, hogy a támogatás egy részét előre megkapta a társaság, akkor már a folyósításkor támogatásként kell elszámolni.

Amennyiben a kapott támogatás folyósításának üzleti évében a támogatott kísérleti fejlesztési projekt ténylegesen felmerült közvetlen költségei:

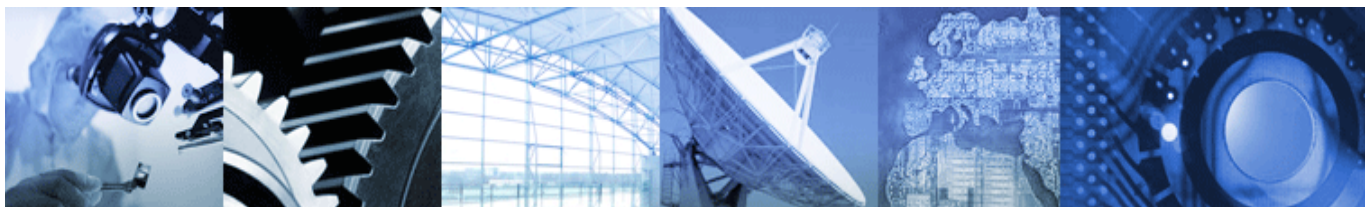
- meghaladják a folyósított támogatás összegét, akkor csak a támogatással (és az egyéb - fentebb ismertetett - tételekkel) csökkentett kísérleti fejlesztési közvetlen költségek aktiválhatók,
- nem haladják meg a folyósított támogatás összegét, akkor a különbözetet (a támogatási többletet) kell időbelileg elhatárolni, és természetesen nem lehet a kísérleti fejlesztési közvetlen költséget aktivált értéként kimutatni.

Amennyiben a társaság a kísérleti fejlesztéshez a támogatást az üzleti évben, de még a mérlegképzítés időpontja előtt megkapta, akkor azt az üzleti évre el kell számolnia az aktív időbeli elhatárolásokkal szemben, majd az üzleti évben a támogatott kísérleti fejlesztési projekt ténylegesen felmerült közvetlen költségeivel összevetve kell az elszámolást elvégezni. Amennyiben a támogatott kísérleti fejlesztési projekt ténylegesen felmerült közvetlen költségei:

- meghaladják a folyósított támogatás összegét, akkor csak a támogatással (és az egyéb - fentebb ismertetett - tételekkel) csökkentett kísérleti fejlesztési közvetlen költségeket lehet aktiválni,
- nem haladják meg a folyósított támogatás összegét, akkor a különbözetet (a támogatási többletet) kell időbelileg elhatárolni, és nem lehet a kísérleti fejlesztés közvetlen költségeit aktivált értéként kimutatni.

Ha a társaság a kísérleti fejlesztési projekt megvalósításához szükséges eszközök beszerzésére kapott támogatást, akkor azt az általános előírások szerint kell a rendkívüli bevételek között elszámolni, majd időbelileg el kell határolni. Az eszközbeszerzésre kapott támogatás halasztott bevételként elhatárolt összegét a számviteli törvény 45. §-ának (2) bekezdése szerint, a fejlesztés során megvalósított eszköz bekerülési értékének, illetve bekerülési értéke arányos részének költségkénti, illetve ráfordításkénti elszámolásakor kell megszüntetni.

A társasági adó törvény szerint az alap kutatás és a kísérleti fejlesztés közvetlen költségei között elszámolt bérköltség 10%-át lehet figyelembe venni adókedvezményként. Milyen feltételei vannak a kedvezmény érvényesítésének, és hogyan lehet ezen adócsökkentő tételt igénybe venni?

A Társasági adó-törvény 22. §-ának (9) bekezdése alapján az a társaság élhet adókedvezménnyel, amely az alapkutatás, alkalmazott kutatás vagy kísérleti fejlesztés (Számviteli törvény 3. §-a (4) bekezdésének 2-4. pontja) közvetlen költségei között bérköltséget számol el. Más feltétele a kedvezménynek nincs. Az adókedvezmény az adó 70%-áig érvényesíthető (Társasági adó-törvény 23. §-ának (3) bekezdése). Az adókedvezmény az alapkutatás, alkalmazott kutatás vagy kísérleti fejlesztés közvetlen költségei között elszámolt bérköltség 10%-a, de az adóévben (amikor a bérköltség felmerül) ennek negyede vehető igénybe, a másik háromnegyede a következő három adóévben érvényesíthető. Ha azonban valamely adóévben például a 70%-os korlát miatt vagy elegendő adó hiányában nem tudja a társaság az adókedvezményt igénybe venni, a következő adóévekben (de az említett négy adóéven belül) az adott adóévi kedvezményen felül a korábban igénybe nem vett adókedvezmény is visszatartható, de ekkor legfeljebb az adó 70%-áig. Tehát, ha az adózónál az adóévben az említett bérköltség elszámolása megtörténik, a társaság élhet az adókedvezménnyel.

5. A K+F TANÁCSADÓ HASZNOSÍTÁSÁHOZ

Gazdasági válság közepette technológiai váltás küszöbén állunk. Ez az egyes nemzetgazdaságok (és az EU) pozícióit átrendezni. Akiknek sikerül a K+F területén élenjárni vagy az élenjárókhoz felzárkózni, azoknak nagyon jó az esélye a válság utáni nagy léptékű fejlődésre.

Országunknak és ezen belül az Észak-magyarországi régióknak elemi érdeke az erőteljesebb felzárkózás – a GDP arányában mért K+F költség növelésével is. (Magyarország mutatója 1 % körüli, az EU – 27 átlag 1,8%, még a listavezetők Svédország és Finnország, 3,7 ill. 3,4 %-kal)

A kormányzat különböző pénzügypolitikai eszközökkel ösztönözte és 2009-ben is ösztönzi ezt a területet. Így többek között:

- a társasági adó alapját csökkentő elszámolási lehetőséggel,
- különböző konstrukciójú adókedvezményekkel és a
- forrásokat bővítő innovációs járulék felhasználásával (pályázattal elnyerhetően ill. egyes esetekben pályázaton kívül is).

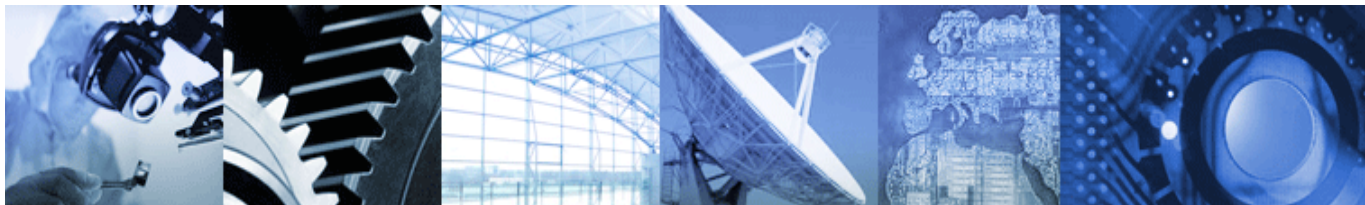
A kiadmány, a K+F alapfogalmaiban és számviteli elszámolásaiban való eligazodáson túlmenően áttekintést ad az ösztönzőkről, egyszerű és közérthető példákkal alátámasztva. A „Kérdezz – felelek” magyarázatai külön is fokozzák a hasznosíthatóságát.

Ez az anyag elősegíti, hogy a – főleg mikro- és kis – vállalkozások, a szabályszerűség biztosításával fokozottan éljenek a szabályozás adta lehetőségekkel. A vállalkozások és a köz érdekében, az állami adóhatóság részéről ajánlom ezt a tanácsadó füzetet minden érdekelt figyelmébe.

Az Észak-magyarországi régió társaságai eddig kevésbé használták ki ezeket a lehetőségeket. Ezt támasztja alá, hogy – az utolsó bevallási adatok szerint –

- a társasági adóalapcsökkentő tétel az országos 125 milliárd Ft-tal szemben csak közelíti az egy milliárdot,
- az adókedvezmény igénybevétele országosan 1,1 milliárd Ft-ot tesz ki (a régióban 13 millió Ft)
- a fejlesztési adókedvezmény országosan 15 milliárd Ft (a régióban 1,5 milliárd Ft).

Az innovációs járulék befizetés is arányaiban kevesebb, mint a régió sok más gazdasági mutatóban megjelenő súlya.

(2008.évben az országos: 26 milliárd Ft., régió: 1,2 milliárd Ft)

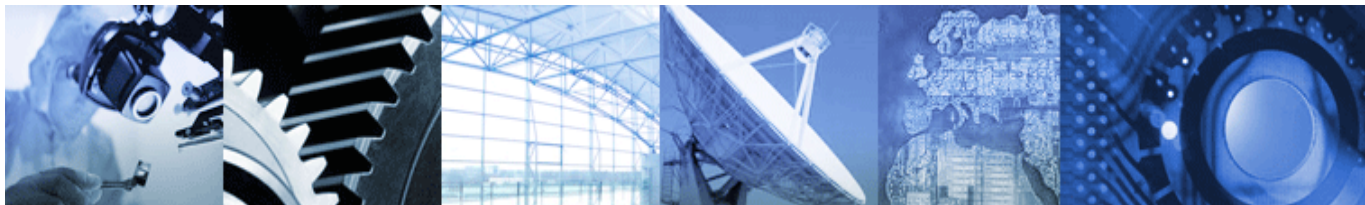
Itt kell megjegyezni, hogy az innovációs járulék bruttó összegét csökkentő tételek érvényesítését nem befolyásolja az, hogy az adott K+F tevékenység a társaság tevékenységéhez nem vagy csak közvetetten kapcsolódik.

Summa: úgy vélem ennek a tevékenységnek a fejlesztése az egyik (de nagy fajsúlyú) kitörési pontunk, mind az országnak, mind a régiónak – éljünk vele.

Dr. Nagy László

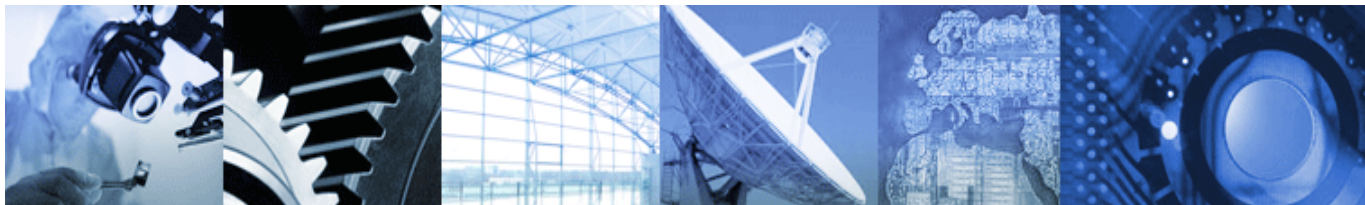
Igazgató

APEH Észak-magyarországi Regionális Igazgatósága

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bajmóczy Zoltán (2008): A regionális innovációs képesség értelmezése és számbavétele a tanulás alapú gazdaságban. Lengyel I. és Lukovics M. (szerk) 2008. Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében. JATE Press, Szeged,
- Buzás Norbert szerk. (2007): Innovációmenedzsment a gyakorlatban. Akadémiai Kiadó Budapest, 2007.
- Csizmadia Z. (2004): Az innováció hálózat alapú megközelítése.
- Európai Kutatási Térség: új perspektívák. COM(2007) Európai Közösségek Bizottsága Brüsszel, 4.4.2007
- Grosz A. és Rechnitzer J. (2005): Régiók és nagyvárosok innovációs potenciálja Magyarországon. Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja Pécs-Győr 2005.
- Hu Mei-Chih and Matthews John A. (2005): National Innovative Capacity in East Asia. Research Policy. Vol. 34, Issue 9
- Innovation Management and the Knowledge-driven Economy. Brussels, 2004.
- Jensen Morten Berg and Johnson Björn and Lorenz Edward and Lundvall Bengt Ake (2007): Forms of Knowledge and Modes of Innovation. Research Policy. Article in Press, Corrected Proof. www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6V77-4N9MYGN-1&_user=10&_cover
- Junkunc Marc T. (2007): Managing Radical Innovation: The Importance of Specialized Knowledge in the Biotech Revolution. Journal of Business Venturing. Vol. 22, Issue 3
- Kocziszky Gy. (2004): Az Észak-magyarországi régió innovációs potenciáljának vizsgálata. Észak-Magyarországi Stratégiai füzetek 2004. I évf. 1. szám.
- Lundvall Bengt-Ake (2003): The Economics of Knowledge and Learning. <http://www.globelicsacademy.net/programme.asp>

dr. Nagy G. (2004): Útmutató a vállalkozások kutatási-fejlesztési tevékenységének számviteli elszámolásához, Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, Budapest, 2004.

OECD 1993-1996.

Oslo Manual – Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data. 3rd Edition OECD Publishing, 2005.

Pakucs J. – Papanek G. (2006): Innováció menedzsment kézikönyv (Pakucs J és Papanek G. szerk.) Magyar Innovációs Szövetség, 2006.

http://www.innovacio.hu/tanulmanyok_pdf/innovacio_menedzsment_kezikonyv.pdf

Pál T. (2009): Bevezetés a számvitelbe ECONOMIX Kiadó, Miskolc, 2009,

Szakály D. (2008): Innováció menedzsment Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2008.

Szintay I. (2006): Innovációs centrumok helye és szerepe az Észak-magyarországi régió gazdasági fejlesztésében, Kutatási jelentés, Miskolc, 2006.

1996. évi LXXXI. a társasági adóról és az osztalékadóról

1997. évi CLVI. a közhasznú szervezetekről

2000. évi C. a számvitelről

2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról

2004. évi XXXIV. a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

2004. évi CXXXIV. a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról

2006. évi LIX. az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról

<http://szamviteli-levelek.cegnet.hu/>

<http://www.ado.hu/kvcore.php?action=SF0RM>

<http://www.apoh.hu/kiadvanyok/adovilag>

NORRIA Észak-Magyarországi Regionális Innovációs

Ügynökség Nonprofit Közhasznú Kft.

3525 Miskolc, Széchenyi István utca 107.

Telefon: 06-46/503-770,

Fax.: 06-46/503-779

eminnov@eminnov.hu

www.norria.hu